

Καλλισθένης Γ. Χουρμουζιάδης. Τὰ «Θρακικὰ» με πολλὴν λύ-

πην πληροφοροῦν τὴν ἀπώλειαν καὶ ἄλλου συνεργάτου του. Ὁ Καλλισθένης Χουρμουζιάδης δσ-
τις με τὴν πλουσίαν καὶ ἐπι-
στημονικωτάτην γλωσσικὴν καὶ
λαογραφικὴν ὕλην του ἐπλούτι-
σεν τοὺς τελευταίους τόμους
τῶν «Θρακικῶν» ἀπέθανεν ἐν
Θεσσαλονίκη τῇ 11 Δεκεμβρίου
τοῦ παρελθόντος ἔτους 1939. Ὁ
Χουρμουζιάδης υἱὸς τοῦ Γεωρ-
γίου Χουρμουζιάδου, τοῦ ὁποίου
διάφορα στιχουργήματα ἐδη-
μοσιεύθησαν εἰς τὸν Ι' τόμον
τῶν «Θρακικῶν» (σελ. 379—
384), ἐγεννήθη εἰς τὰς 2 Ἰανου-
αρίου 1882 εἰς τὸ Πετροχώρι

(Τσακῆλι) τῆς ἐπαρχίας Μετρῶν τῆς Ἀγ. Θράκης. Ἀπεφοίτησεν ἀπὸ
τὸ Ἑλληνογαλλικὸν Λύκειον τοῦ Χατζηχρήστου τῆς Κιπόλεως τὸ
1903, διετέλεσε δὲ μέχρι τοῦ 1911 διδάσκαλος ἐν Κιπόλει. Ἀπὸ τὸ
1911—1915 ἐδίδασκεν ἐν Μερζιφούν τοῦ Πόντου εἰς τὸ Ἀμερικανι-
κὸν Κολλέγιον, ἀπὸ δὲ τοῦ 1920—1922 πάλιν ἐν Κιπόλει, ὁπότε καὶ
ἐνυμφεύθη. Ἀπὸ τοῦ 1922 εὐρίσκεται ἐν Θεσσαλονίκη ὅπου ἐδίδασκε
μέχρι τοῦ 1926 εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Παρθεναγωγεῖον καὶ ἀπὸ τοῦ
1932 μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀσθενείας του εἰς τὴν πρώτην Ἀρμενικὴν
ιδιωτικὴν σχολὴν Ε. Χουρμουζιάδου καὶ νῦν Ἀρμενικὴν Σχολὴν Πα-
παζιάν.

Ὁ Χουρμουζιάδης ἦτο ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος καὶ ἐκ τῶν
ὀλίγων, δυστυχῶς, διδασκάλων οἱ ὅποιοι ἐφρόντιζον καὶ διὰ τὴν
περισυλλογὴν τοῦ λαογραφικοῦ θησαυροῦ τῆς Θράκης.

Εἰς τὸν παρόντα τόμον δημοσιεύεται τὸ α' μέρος τοῦ γλωσσα-
ρίου τῆς πατρίδος του. Πέρυσιν ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐπήνεσεν τὴν
περὶ τοῦ παιδιοῦ λαογραφικὴν του πραγματείαν. Ἐκτὸς τούτου ἀφί-
νει ἀνέκδοτον ἀρκετὴν λαογραφικὴν ὕλην ὡς καὶ ἡμερολόγιον τῆς
στρατιωτικῆς του ζωῆς.

Θρακικὰ
Αθ. 17
1940
412
-413

βορτή της Ἀναλήψεως. Δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος σχετικὸν πρὸς τὴν προέλευσιν τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ ἐθίμου τοῦ ἀναγραφομένου ὑπὸ τοῦ Καρατζά, οὔτε περὶ τῆς τοπικῆς αὐτοῦ ἐκδόσεως μετὰ τὴν χώραν. Ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος σημειώματος εἶναι ἁπλῶς νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐρευναν τοῦ ζητήματος τῆς διαδόσεως τῶν ἀναστεναρίων εἰς τὴν Βαλκανικὴν χερσόνησον.

N. Γ. Σβορώνος

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΗΣ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗΣ

Ἡ Θράκη ἔχασε ἓνα τῶν καλλιτέρων διδασκάλων τῆς, καὶ μοναδικὸν λαογράφον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καλλ. Χουρμουζιάδη. Οἱ λαογραφικὲς του ἐργασίες εἶναι πρότυπα συλλεκτικῆς ἱκανότητος. Συλλέγων λαογραφικὰ κείμενα, ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τοὺς ἀπαραίτητους ὅρους τῆς συλλογῆς λαογραφ. καὶ γλωσσικῶν κειμένων. Οἱ ἐργασίες του θὰ μείνουν μνημειώδεις καὶ ὑποδείγματα κατ' ἀντίθεσιν πρὸς παλαιότερους διδασκάλους Θράκας, (βλέπε Μανασίδην Αἰνου, Οἰκονομίδην Μαδύτου καὶ Καλλιπόλεως Χρηστίδην Γέννας κλπ.), ποὺ κατέστρεφαν τὰ πάντα γλώσσιν, κῶς καὶ νομίζοντες ὅτι ἡ ἀκριβὴς φωνητικὴ διατύπωσις τῶν κειμένων, ἦτο ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ ἔργον τοῦ λαογράφου, κατέστρεφον αὐτά.

Αὐτὴ ἡ πλάνη μᾶς κατέστρεψε πολυτίμους συλλογὰς λαογραφ. καὶ γλωσσικοῦ ὕλικου ποὺ ὑπάρχουν ἀπονεκρωμένοι καὶ ἀχρηστοὶ εἰς τὸ Λεξικογραφικὸν Ἀρχεῖον Ἀκαδημίας.

Εἰς τὸν παρόντα τόμον δημοσιεύομεν τὴν βραβευθεῖσαν ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας μελέτην του : «Τὸ παιδί» μετὰ σχετικὸν πρόλογον τοῦ διευθυν. τοῦ «*Λαογραφ. Αρχείου*» κ. Γ. Μέγα. Ἐργασίες του εἶναι δημοσιευμένες καὶ στὰ *Θρακικά* ὅπου τὸν εἶχαμεν παραπέμψει νὰ δημοσιεύσῃ τιμώντας τὶς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ διὰ ν' ἀποφεύγεται οὕτω ἡ ἀνεξέλεγκτη δημοσίευσις ὕλικου ἀπὸ ἀδαιεῖς συλλογῆς, ποὺ δυστυχῶς πολλὰς φορὰς ἐπανελήφθη μέσα εἰς τοὺς 13 τόμ. τῶν Θρακικῶν..

Μετὰ τὶς ἐργασίες του αὐτὸς ὁ μακαρίτης Καλλ. Χουρμουζιάδης κατέλαβε μὴ ἀξιόλογον θέσιν στὴ λαογράφῃ τῆς Θράκης, καὶ ἐξ ὅρων τῆς πατρίδας του Πετροχωρίου καὶ οἱ μεταγενέστεροι θὰ τιμοῦν τὴ μνήμη του καὶ θὰ τὸν μνημονεύουν διὰ τοὺς καρποφόρους πατριωτικοὺς κόπους του.

Ἴδου τί μᾶς γράφει δι' αὐτὸν ἡ σύζυγός του :

«Ὁ μακαρίτης σύζυγός μου Καλλισθένης Γεωργίου Χουρμουζιάδης, ἐγεννήθη ἐν Πετροχωρίῳ (Τσακῆλι) τῆς ἐπαρχίας Μετρών Ἀνατ. Θράκης, τὴν 2αν Ἰανουαρίου 1882 καὶ ἀπεβίωσεν τὴν 18-12-39.

Καλλισθένης Χουρμουζιάδης

(ἀποδυνάμει)

Ἀπεφοίτησεν ἀπὸ τὸ Ἑλληνογαλλικὸν Λύκειον Χατζή-Χρήστου Κων] πόλεως. Ἐπλούτησε δὲ τὰς γνώσεις του διὰ τῶν βιβλίων τῆς πλουσίας βιβλιοθήκης τοῦ πατρὸς του. Ἐδίδαξεν ἐν Κων]πόλει μέχρι τοῦ 1911. Ἀπὸ τοῦ 1911—1916 ἐδίδαξεν εἰς τὸ Μερζιφάν τοῦ Πόντου. Εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον ἀπὸ τὸ 1916 ἕως τὸ 1919. Ὑπηρέτησε καὶ εἰς τὸν ἀγγλικὸν στρα- τὸν ὡς διερμηνεύς. Ἀπὸ τὸ 1920—1922 ἐδίδαξεν πάλιν ἐν Κων]πόλει ὁπότε καὶ πανδρευθῆκαμε καὶ ἤλθαμε εἰς τὴν Θεσ]νίκην. Ἐδῶ ἐδίδαξεν ἀπὸ τὸ 1922—1926 εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Παρθεναγωγεῖον. Ἐπὶ μερικὰ ἔτη ὑπηρέτη- σεν ὡς φροντιστὴς στὸ Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον καὶ ἀπὸ τὸ 1933 ἕως τὴν ἡμέραν τῆς ἀσθενείας τοῦ 11-12-39 ἐδίδαξεν εἰς τὴν πρώτην Ἀρμενικὴν δη- μοτικὴν σχολὴν Κ. Χουρμουζιάδου καὶ τὴν Ἀρμενικὴν σχολὴν Παπαζιάδου, κα- τεγίνετο δὲ συνάμα μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν εἰς τὰ λαογραφικά.

Ἦτο χαρακτήρ ἀνεκτίμητος καὶ ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος. Ὁ Θεὸς ἄς τὸν ἀναπαύσῃ κι' ἐμὲ ἄς παρηγορῇ.»

Ἰανουαρ. 16 1940

ΕΛ. ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΟΥ

Τὸ Ἀρχεῖον Θεῶν ἐκφράζει τὴν βαθειὰ του θλίψη καὶ εὐχεταί ἄλλος τις ἀπὸ τοὺς Θεῶν διδασκάλους νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Χουρμου- ζιάδου εἰς τὸ ἔργον τῆς συλλογῆς λαογραφικοῦ καὶ γλωσσικοῦ ὕλικου τοῦ Θρακικοῦ λαοῦ.

Ἡ Διεύθυνσις

ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ἱατρός

Δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Φιλιππουπολίτου ἐμπόρου Κωνσταντίνου Ἀργυ- ρίου Τσοχατζῆ καὶ τῆς Εὐρυδίκης, θυγατρὸς τοῦ Σκάρλου Ἰωάννου Μαρα- σλῆ, πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ τοῦ Γρηγορίου, πατρὸς τοῦ ἐν Ὁδησσῷ μεγά- λου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Γρηγορίου Μαρα- σλῆ. Ἐγεννήθη ἐν Φιλιππουπόλει τῷ 1860. Τὴν ἐγκύκλιόν του ἐκπαίδευσιν ἔ- λαβεν ἐν τῇ γενετείρᾳ του καὶ συνεπλή- ρωσεν αὐτὴν δαπάνῃ τοῦ συγγενοῦς του Μαρασλῆ ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἐσπούδασε καὶ τὴν ἱατρικὴν, ἡσκήθη δὲ εἰτα ἐπὶ διε- τίαν ἐν τοῖς νοσοκομείοις τῶν Παρισίων.

Ἀργύρ. Σκαρλ. Κωνσταντινίδης

Τὸ ὄνομα Σκαρλάτος προσέλαβε κατὰ τὰς σπουδὰς του τιμῶν τὴν μνήμην τοῦ μητρώθεν πάππου Σκάρλου Ἰωάννου Μα- ρασλῆ ἀνδρὸς μνημονευομένου ἐν τοῖς κώ- διξι τῆς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως ὡς προκρίτου καὶ μέλους τῆς φιλικῆς Ἑται- ρείας, ἀποθανόντος δ' ἕνεκα τούτου ἐκ τῶν κακουχιῶν ἐν ταῖς εἰρκταῖς τῆς Φι- λιππουπόλεως, ὥσαύτως τὸ ὄνομα Σκάρ- λος ἔφερεν καὶ ὁ πρεσβύτερός του ἀδελ- φὸς τραπεὺς ἅμα τῇ ἐνηλικιώσει του εἰς τὴν ἐμπορίαν. Ἐγκαταστάς μετὰ τὰς σπου- δὰς του εἰς τὴν γενέτειραν ὡς ἱατρός διετέλεσεν ἔφορος τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων τῆς Κοινότητος, ἐν οἷς παρέδιδε δωρεὰν ἀνθρωπολογίαν, καὶ δημογέγων αὐτῆς. Ἀπὸ τοῦ 1896 μέχρι τοῦ